

उद्योग विभागाने तयार केलेल्या खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीच्या नियम पुस्तिकेनुसार या विभागासाठी राबवावयाच्या खरेदी पद्धतीकरीता विविध स्तरावरील खरेदी समित्या गठित करणे व त्यांना वित्तीय अधिकार प्रदान करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : पीईक्यू-०११६/प्र.क्र.३३१/पोल-४,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२,

दिनांक :- ०७ सप्टेंबर, २०१६.

- वाचा :** १) उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय क्र.भांखस-१०८८/(२५१२)/उद्योग-६, दिनांक ०२.०१.१९९२.
- २) गृह विभाग, शासन निर्णय क्र.एमआयएस-०४०९/५९२/प्र.क्र.२७०/पोल-४, दि.२०.०५.२००९.
- ३) उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय क्र.भांखस-२०१४/प्र.क्र.८२/भाग-III/उद्योग-४, दिनांक ३०.१०.२०१५.

प्रस्तावना :-

उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभागाने दिनांक ०२.०१.१९९२ चा शासन निर्णय व त्यानुषंगाने विभागाने निर्गमित केलेले सर्व शासन निर्णय / परिपत्रके अधिक्रमित करुन दि.३०.१०.२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये शासकीय विभागाने करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियम पुस्तिका तयार करुन ती मंत्रीमंडळाच्या मान्यतेने निर्गमित केली आहे. तसेच, त्यानुसार सर्व खरेदीदार विभागाने त्यांना लागणाऱ्या वस्तुंची खरेदी या नियम पुस्तिकेत दिलेल्या कार्यपद्धतीनुसार करण्यात यावी, असे नमूद केले आहे. सदर खरेदीच्या कार्यपद्धतीची नियम पुस्तिका राज्यास दि.०१.११.२०१५ पासून लागू करण्यात आली आहे.

सदर नियम पुस्तिकेच्या परिच्छेद २.९.१ मध्ये नमूद केल्यानुसार तातडीची खरेदी, मर्यादित निविदा, स्विस चॅलेंज इत्यादीच्या खरेदीसाठी उच्चाधिकार समिती, परिच्छेद २.९.२ मध्ये प्रशासकीय विभाग/कार्यालयांतर्गत खरेदी समिती आणि परिच्छेद २.९.३ मध्ये नमूद केल्यानुसार विभाग स्तरावर/ जिल्हा स्तरावर जिल्हास्तरीय खरेदी समिती स्थापन करुन त्यानुसारच खरेदी प्रक्रिया राबविणे आवश्यक आहे. त्यानुषंगाने या विभागांतर्गत विविध स्तरावरील खरेदी समित्या गठित करुन त्यांना वित्तीय अधिकार प्रदान करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

उद्योग विभागाच्या उपरोक्त नमूद खरेदी धोरणाप्रमाणे पोलीस विभागाच्या अधिनस्त विविध कार्यालयांकरीता सदर समित्या नियुक्त करण्याबाबतची बाब आणि सदर गठित करावयाच्या समित्यांना दयावयाचे वित्त अधिकार ठरविण्याची बाब विचाराधीन असून, सदर समित्यांची रचना खालीलप्रमाणे करण्यात येत आहे.

अ. खरेदीसाठीची उच्चाधिकार समिती

राज्य पोलीस दल, बृहन्मुंबई पोलीस दल, होमगार्ड, न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालय यांच्यासाठी खरेदी करावयाच्या उपकरणांच्या/साधनसामुग्रीच्या अनुषंगाने तातडीची

खरेदी, मर्यादित निविदा/निर्बंधित निविदा, स्विस चॅलेंज, इत्यादी पद्धतीच्या खरेदीसाठी एक उच्चस्तरीय खरेदी समिती नेमण्यात येत आहे. सदर समितीची रचना खालीलप्रमाणे आहे.

१	अपर मुख्य सचिव (गृह)	अध्यक्ष
२	अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव (वित्त विभाग)	सदस्य
३	विकास आयुक्त (उद्योग)	सदस्य

या उच्चाधिकार समितीला रुपये एक कोटी वरील बाबीची तातडीची खरेदी, मर्यादित निविदा, निर्बंधित निविदा, स्विस चॅलेंज अन्वये खरेदी करण्यास मान्यता देण्याचे अधिकार असतील. या समितीने खरेदी करण्यास मान्यता दिल्यानंतर विभागामार्फत प्रशासकीय मान्यता देवून वित्तीय अधिकार मर्यादेमध्ये उचित स्तरावर खरेदी प्रक्रिया राबवावी.

ब. राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समिती

राज्य पोलीस दल, बृहन्मुंबई पोलीस दल, होमगार्ड, न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालय इत्यादी विभागासाठी यांच्यासाठी खरेदी करावयाच्या उपकरणांच्या/साधनसामुग्रीच्या अनुषंगाने तातडीची खरेदी, मर्यादित निविदा/निर्बंधित निविदा, स्विस चॅलेंज इत्यादी पद्धतीच्या खरेदीसाठी नियमपुस्तिकेत घालून देण्यात आलेल्या कार्यपद्धतीनुसार खरेदी प्रक्रिया हाती घेण्यासाठी प्रशासकीय विभागांतर्गत खरेदी समिती (डीपीसी/पीसी) गठीत करण्यात येत आहे. सदर समितीची रचना खालीलप्रमाणे आहे.

१	अपर मुख्य सचिव (गृह)	अध्यक्ष
२	पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	सदस्य
३	उद्योग सहसंचालक (भांख)/उद्योग संचालनालयाचा प्रतिनिधी	निमंत्रित
४	लेखा व कोषागार संचालनालयातील गट-अ किंवा गट-ब दर्जाचा लेखाधिकारी	निमंत्रित
५	अन्य विभागांकडून (जसे, वित्त विभाग) कोणताही निमंत्रित आवश्यकता असल्यास	निमंत्रित
६	तांत्रिक तज्ञ, आवश्यकता असल्यास,	निमंत्रित
७	सह सचिव/उप सचिव, गृह विभाग	सदस्य-सचिव

सदर राज्यस्तरीय खरेदी समितीसमोर पोलीस विभागांतर्गत ज्या-ज्या विभागांचे/विभाग प्रमुखांचे खरेदी प्रस्ताव मान्यतेसाठी सादर करण्यात येतील, त्यावेळेस त्या-त्या विभागांचे/विभाग प्रमुखांचे प्रभारी किंवा प्रतिनिधी यांना राज्यस्तरीय खरेदी समितीच्या बैठकीस निमंत्रित सदस्य म्हणून आमंत्रित करण्यात यावे. विभागाच्या राज्यस्तरीय प्रशासकीय विभाग खरेदी समितीला रु.१०.०० लाख प्रति नग ते रु.२५.०० लाख प्रति नग किंमतीच्या साधनसामुग्री/उपकरणे खरेदी करण्यास मान्यता देण्याचे अधिकार असतील. राज्यस्तरीय खरेदी समितीच्या बैठकीत प्रस्तावाची छाननी झाल्यानंतर समितीने मान्य केलेल्या रु.२५.०० लाख प्रतिनग पर्यंतच्या प्रस्तावास समितीची मान्यता पोलीस महासंचालकांना व अन्य संबंधितांना कळविण्यात येईल.

तसेच, रु.२५.०० लाख प्रति नग यावरील किंमतीच्या साधनसामुग्री/उपकरणे खरेदी करण्यास राज्यस्तरीय खरेदी समितीच्या मान्यतेनंतर मा.मंत्री (गृह) यांच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात येतील.

क. विभागीय स्तरावर खरेदी समिती (पोलीस विभागासाठी)

पोलीस महासंचालक यांचे अधिनस्त असलेल्या विविध कार्यालयाकरीता खरेदी करावयाची उपकरणे/साधनसामुग्री/साहित्याकरीता खालीलप्रमाणे विभागीय खरेदी समिती स्थापन करण्यात येत आहे.

१	पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	अध्यक्ष
२	पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई	सदस्य
३	महासमोदशक, होमगार्ड्स, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	सदस्य
४	आयुक्त, राज्य गुप्तवार्ता विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	सदस्य
५	अपर पोलीस महासंचालक (नि. व स.), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	सदस्य
६	सह सचिव/उपसचिव, गृह विभाग	सदस्य
७	उद्योग सहसंचालक (भांख)/उद्योग संचालनालयाचा प्रतिनिधी	निमंत्रित
८	लेखा व कोषागार संचालनालयातील गट-अ किंवा गट- ब दर्जाचा लेखाधिकारी	निमंत्रित
९	अन्य विभागांकडून कोणताही निमंत्रित आवश्यकता असल्यास	निमंत्रित
१०	तांत्रिक तज्ञ, आवश्यकता असल्यास,	निमंत्रित
११	सहायक पोलीस महानिरीक्षक (नि. व स.), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	सदस्य-सचिव

वरील सदस्यांपैकी पोलीस विभागातील ज्या विभागासंदर्भात खरेदी प्रस्तावित असेल, अशा सदस्यांनाच फक्त बैठकीसाठी बोलविण्यात यावे. (उदा.गृहरक्षक दलाच्या खरेदीसाठी महासमादेशक, गृहरक्षक दल) पोलीस विभागासाठीच्या विभागीय स्तरावरील खरेदी समितीला रु.१०.०० लाखापर्यंतच्या किंमतीच्या साधनसामुग्री/उपकरणे खरेदी करण्यास मान्यता देण्याचे अधिकार असतील. त्यावरील प्रतिनग किंमती बाबतचे प्रस्ताव राज्यस्तरीय समितीच्या मान्यतेसाठी सादर करणे आवश्यक राहिल.

ड. विभागीय स्तरावर खरेदी समिती (न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालयासाठी)

न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालयासाठी खरेदी करावयाची उपकरणे/साधनसामुग्री करीता खालीलप्रमाणे विभागीय खरेदी समिती गठीत करण्यात येत आहे.

१	महासंचालक, (न्यायिक व तांत्रिक) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	अध्यक्ष
२	संचालक, न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालय, मुंबई	सदस्य
३	सह सचिव/उपसचिव, गृह विभाग	सदस्य
४	उद्योग सहसंचालक (भांख)/उद्योग संचालनालयाचा प्रतिनिधी	निमंत्रित
५	लेखा व कोषागार संचालनालयातील गट-अ किंवा गट- ब दर्जाचा लेखाधिकारी	निमंत्रित

६	अन्य विभागांकडून (जसे, वित्त विभाग) कोणताही निमंत्रित आवश्यकता असल्यास	निमंत्रित
७	तांत्रिक तज्ञ, आवश्यकता असल्यास,	निमंत्रित
८	सह संचालक/जेष्ठतम उपसंचालक, न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालय, मुंबई	सदस्य-सचिव

न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालयासाठीच्या विभागीय स्तरावरील खरेदी समितीला प्रति नग रु.१०.०० लाखपर्यंतच्या किंमतीच्या साधनसामुग्री/उपकरणे खरेदी करण्यास मान्यता देण्याचे अधिकार असतील. त्यावरील प्रतिनग किंमती बाबतचे प्रस्ताव राज्यस्तरीय समितीच्या मान्यतेसाठी सादर करणे आवश्यक राहील.

इ. जिल्हास्तरावरील खरेदी समिती

पोलीस विभागांतर्गत जिल्हास्तरावर खरेदी करावयाची उपकरणे/साधनसामुग्री करीता खालीलप्रमाणे विभागीय खरेदी समिती गठीत करण्यात येत आहे.

१	पोलीस आयुक्त/पोलीस अधीक्षक/समादेशक	अध्यक्ष
२	महाव्यवस्थापक (जिल्हा उद्योग केंद्र)/प्रतिनिधी	सदस्य
३	लेखा व कोषागार संचालनालयातील गट-अ किंवा गट- ब दर्जाचा लेखाधिकारी	निमंत्रित
४	अन्य विभागांकडून कोणताही निमंत्रित आवश्यकता असल्यास	निमंत्रित
५	तांत्रिक तज्ञ, आवश्यकता असल्यास,	निमंत्रित
६	पोलीस आयुक्त/पोलीस अधीक्षक/समादेशक यांचे कार्यालयातील गट-अ दर्जाचा वरिष्ठ पोलीस अधिकारी	सदस्य-सचिव

पोलीस विभागांतर्गत जिल्हास्तरीय खरेदी समितीला साधनसामुग्री/उपकरणांचे एकूण खरेदी मूल्य रु.३.०० लाखापर्यंत खरेदी करण्यास मान्यता देण्याचे अधिकार असतील. त्यावरील किंमतीचे सर्व प्रस्ताव एकत्रितपणे विभागास्तरावरील समितीकडे खरेदी करण्याकरीता पाठविणे बंधनकारक असेल.

२. उद्योग विभागाच्या खरेदीबाबतच्या नियमपुस्तिकेत विहित केलेली खरेदीची कार्यपद्धती अवलंबून त्यांना खरेदी करावयाच्या बाबीसंबंधात विभागीय खरेदी समिती (डीपीसी) सर्व निर्णय घेईल. याबाबतीत कोणतीही तफावत असल्यास, त्यासाठी विकास आयुक्त (उद्योग) यांचे मार्गदर्शन घेणे आवश्यक असेल. डीपीसी ही खरेदी सर्व टप्प्यांशी, म्हणजे तपशीलवार वैशिष्ट्यांना अंतिम स्वरूप देण्यापासून ते निविदा देण्यापासून ते निविदा प्रक्रियेनंतरच्या संबंधित सर्व निर्णयांसाठी जबाबदार राहील.

३. त्याचप्रमाणे, एखाद्या यंत्रसामग्रीची/उपकरणाची खरेदी करण्याचे ठरल्यानंतर विभागाची गरज लक्षात घेऊन त्या अनुषंगाने निःपक्षपातीपणे तांत्रिक विनिर्देश (Technical Specification) ठरविण्यासाठी संबंधित खरेदीदार विभागास तांत्रिक समिती गठित करावयाची असल्यास, त्यांनी स्वतंत्र तांत्रिक समितीची रचना व कार्यपद्धती निश्चित करावी.

४. पोलीस दलासाठी विविध प्रकारची हत्यारे, अश्रुधूर व दारुगोळा खरेदी करावा लागतो. ही खरेदी मुख्यत्वे केंद्र शासनाच्या अधिपत्याखाली असलेल्या विविध आर्डनन्स फॅक्टरीकडून किंवा आयात करून केली जाते. शस्त्रात्रे खरेदी देखील समान गरज लक्षात घेवून पोलीस महासंचालकाकडून एकत्रित प्रस्ताव तयार करून खरेदी करण्यात येईल.

५. राज्य पोलीस दलातील विविध विभागप्रमुखाच्या खरेदीच्या अनुषंगाने प्रत्येक महिन्यात खरेदी समितीच्या झालेल्या बैठका, त्यामध्ये खरेदीस मान्यता दिलेल्या बाबी व त्यावरील खर्च याचा तपशील पोलीस महासंचालक व न्यायसहायक वैज्ञानिक प्रयोगशाळा संचालनालयाकडून शासनास सादर करण्यात येईल.

६. सदर खरेदी धोरण लागू करण्यापूर्वी संबंधित प्रशासकीय विभागांनी पूर्वीच्या धोरणाप्रमाणे वस्तू खरेदीसाठी प्रक्रिया सुरू केली असल्यास, त्यापुरते मर्यादित पूर्वीच्या धोरणाप्रमाणेच खरेदी प्रक्रिया करावी. तथापि, दिनांक ०१.११.२०१५ नंतर करण्यात येणारी कोणतीही खरेदी सर्व संबंधित कार्यालयांनी उद्योग विभागाच्या दिनांक ३०.१०.२०१५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये निर्गमित केलेल्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपद्धतीची नियम पुस्तिकेत नमूद केलेल्या कार्यपद्धतीनुसारच करण्यात यावी. त्याचप्रमाणे, उपरोक्त गठित करण्यात आलेल्या समितीने त्यांना ठरवून दिलेल्या वित्तीय अधिकाराच्या मर्यादेतच खरेदी प्रक्रिया अवलंबवावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०९०७१७२७४२०८२९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सोमनाथ पोटरे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
२. मा.राज्यमंत्री (गृह) (शहरे/ग्रामीण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
४. महासंचालक (न्यायिक व तांत्रिक), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
५. महासमादेशक, गृहरक्षक दल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
६. संचालक, उद्योग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
७. अपर पोलीस महासंचालक (नि व स.), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
८. अपर पोलीस महासंचालक, बिनतारी संदेश, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
९. सर्व पोलीस आयुक्त
१०. सर्व विशेष पोलीस महानिरीक्षक

११. संचालक, न्यायसहाय्यक वैज्ञानिक प्रयोगशाला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१२. सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१३. सचिव, (माहिती व तंत्रज्ञान), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१४. महालेखापाल-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र मुंबई/नागपूर
१५. महालेखापाल-१/२ (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र मुंबई/नागपूर
१६. संचालक, लेखा व कोषागरे संचालनालय, मुंबई
१७. सर्व जिल्हा पोलीस अधीक्षक
१८. सर्व समादेशक, राज्य राखीव पोलीस गट
१९. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
२०. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
२१. महाव्यवस्थापक, सर्व जिल्हा उद्योग केंद्र
२२. वित्त विभाग (का.व्यय-७/अर्थसंकल्प-१०/अर्थोपाय/(कोषा-प्र-५/विनियम), मंत्रालय, मुंबई
२३. गृह विभाग (का.बीयुडी-१/विशा-८), मंत्रालय, मुंबई
२४. निवडनस्ती, गृह विभाग/पोल-४.

*****